

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45. Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de trei 30 fil. rândul cu litere garmond.

Nr. 5707 Școl.

Notă oficială.

In scopul îmbunătățirii tot mai simțite a literaturii didactice pentru școalele noastre poporale, venerabilul sinod arhidicezan a hotărât în sesiunea din urmă (concl. Nr. 68), ca începând cu 1 Ianuarie 1915, cărțile cari vor voi să fie introduse ca manuale pentru orice obiect de învățământ în școalele noastre, să fie înaintate spre aprobare consistorului încă în *manuscris*. (Măsura aceasta privește atât cărțile cari se vor scrie de aici încolo, cât și edițiile nouă ale cărților cari se întrebunțează astăzi).

Deodată cu înaintarea manuscrisului autorul trebuie să plătească și taxa de recensiune stabilită prin concluzul sinodal Nr. 70/910 (până la 7 coale de tipar 20 cor., peste 7 coale 30. cor.)

Manuscisele se vor cenzura în termin de cel mult trei luni de zile dela înaintarea lor. Aceasta se aduce la cunoștință tuturor autorilor de cărți didactice.

Sibiu, din ședința consistorului arhidicezan, ca senat școlar, ținută la 8 Mai, 1914.

Consistorul arhidicezan.

Un cuvânt de sărbători.

Fără a fi întotdeauna gata și a ne putea da răgaz de cugetare despre felul desfășurării și al rezolvirii dilectorilor probleme ce preocupa lumea mare; fără a stăru și a trage concluziuni de împăcare sau neîmpăcare de sine asupra îndeplinirii conștiințioase sau numai de năntuială a multelor cerințe și îndatoriri ce le reclamă cheamarea preoțească; fără a ne da seamă despre greul sau ușurința zilelor, de

amestecul lor, prea adeseori de tot amăgitor și schimbăcos, — zilele trec, împresurându-ne când cu clipe pacnice și înveselitoare, când cu clipe furanoase, zguduitoare, și aducându-ne câte o sărbătoare sau alta, fie bisericăescă, fie națională: frânturi scurte din povestea tainică a viețuirii noastre pe pământ, care ceas cu ceas, zi cu zi își deapăna firul, până ce azi pentru unul, mâne pentru altul îl rupe din ghemul mare al vieții omenești, fără ca acesta să simtă vre-o micșorare sau slabire în puterea sa!

In această depănare a zilelor, după un restimp nu prea îndepărtat de vreme, dela ziua învierii Domnului, iată-ne iarăși în atmosfera curată, înălțătoare de suflete și premenitoare de puteri, a unor sărbători pline de binecuvântare și măngăiere cerească! Glasul de vestire, prin rostul dangătelor de clopot, mai cu multă vociu și armonie se audă bătând la porțile inimilor și ale sufletelor credincioșilor prorocului din Nazaret, chemându-i la rugă și 'nchinare, la mulțumire și preamărire dumnezească, la reinoare și întărire în credința unor noi daruri de viață creștinească!

E praznicul mare al Rosaliilor, care ne aduce și reînprospătează revărsarea luminii, înțelepciunii și a păcei, prin darul sfântului Duh, care de astădată, după cum ni se tălmăcea din partea unui scriitor bisericesc, nu se mai arată în forma porumbului, simbolul blândeței, ca la Botezul Domnului, nici în forma unui nor luminos, ca la Schimbarea la față a Domnului, ci în chip de limbi de foc, însoțite de un mare sunet, voind să se arête și să se vestească din început: «că lucrarea Duhului sfânt n'are să mai fie tainică, nesimțită, restrânsă numai într'un colț al pământului, cum a fost până atunci, ci are să strălucească în toată lumea, căci cei 12 pescari,

Apostolii, îmbrăcați cu puterea sa, vor face să răsune din toate părțile propoveduirea evangheliei și se îmbrățișeze toate limbile, întemeind biserică creștină printre toate popoarele, în orice limbă vor vorbi».

E de mare însemnatate acest praznic pentru fiecare creștin, căci el pune temelie, asează petrile fundamentale în mărețul palat de iubire și de adevară al legii creștine.

Mai grăitor, mișcător și mai plin de responsabilitatea îndatoririi, ca următori ai Apostolilor și ca propoveditorii ai cuvântului dumnezeesc, trebuie să fie acest praznic *pentru noi, preoții*. Căci cuvintele de chemare la apostolie, prezise de Mântuitorul ucenicilor săi: «Voi sunteți sarea pământului, dacă se va strica sarea... Voi sunteți lumina lumii... Nu se va aprinde lumina, ca să se pună sub obroc, ci în sfeșnic, ca să lumineze tuturor... Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vază ei faptele voastre cele bune și să măreasă pe Tatăl din ceriuri» (Mat. V. 13—16). «V'am zis vouă prietenii, căci toate căte am auzit dela părintele meu am arătat și vouă» (Ioan XV, 15). «Preicum m'a trimis pe mine Tatăl, și eu vă trimit pe voi» (Ioan XX, 21). «Mergând învățați toate neamurile, botezându-i... Invățându-i să păzască toate căte am spus vouă» (Mat. XXVIII, 19—20). «Luati Duh sfânt și ori căte veți lega pe pământ, vor fi legate și în ceriuri și căte veți deslega»... (Ioan, XX, 22—23), — zic, toate cuvinte ne investesc și pe noi, ne arată și nouă misiunea sfântă de slujitori ai altarului, de învățători și luminători ai poporului încredințat fiecaruia spre păstorire.

Intrucât ni le-am îndeplinit unul sau altul, ne va fi spre vrednicia și împăcare, sau neîmpăcare noastră. Nu mai începe însă nici o în-

doeală, că pe lângă săvârșirea conștiințioasă a oficiului și a slujbelor rituale, spre a putea fi întotdeauna și în tot locul la înălțimea chemării, gata a înfrânge credincioșilor pânea învățăturilor trebuincioase cu tot prilejul binevenit, a da sfatul cerut, a lupta pentru susținerea și întărirea credinței religioase și a datinilor strămoșești și românești, a lupta pentru biserică și neam, pentru a fi cu un cuvânt: «sfenții cuminți și harnici ai poporului în toate trebuințele vieții lui, religioase-morale, culturale, economice și politice», «floarea cea mai curată și mai sănătoasă a neamului, pildă vie în ochii tuturor, prin strălucirea tuturor virtușilor», — preotul are lipsă tot de mai multă învățătură. Numai luminându-ne mintea și întărinindu-ne mereu sufletul din aurul cel mai curat al unei culturi adevărate vom putea să îndeplinim așteptările înșiruite, vom putea să fim, după dl Iorga, «sfătuitorii și îndrumătorii chemați».

Pe lângă învățătură școalei deci, ca ori și care cărturar conștiu de sine și de cinstea de care s'a învrednicit de a purta o slujbă sau alta, de a se socioti între fruntașii bisericii și ai neamului, are și preotul nevoie de o îmbogățire și o continuă hrană sufletească, are lipsă de a fi în curent cu toate chestiile ce agită duhul vremii.

E adevărat, că fiind silită încă și astăzi partea cea mai mare din preoțime a face pe plugariu isteț și harnic, nu se prea poate îndeletnicit, pe lângă cea mai curată trudă și buănăvoiță, într'un mod mai sistematic cu alesul și cestul cărților.

De un sir de ani însă aceste piedici culturale s-au ușurat și delăturat în bună parte. Un mănușchiu dintre cei mai aleși bărbați ai culturii noastre, în frunte cu mult veneratul vicarul arhiepiscopesc, P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușca-

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

Edmondo de Amicis, *Pentru copii*, cu-vânturi — traduse de Aleșandru Dorna.

Cuprinde o prefată și cinci discursuri, rostită de autor în teatrul Victor Emanuel, cu prilejul împărțirii premiilor elevilor de la școalele primare.

Din cetirea prefetei ne alegem cu impresia, că autorul pare a fi unul dintre acei puțini, cari numai în societatea micilor ingerași își mai ști măngăre. Pe când unii întră în scena de gânduri se aruncă în râu de se renoesc, aşa și dânsul, pentru a alunga melancolia ieșie în față unei școli și privește sburănicile copiilor. Alteori fiind obosit de cetirea cărților, se recrează cind compunerile cl. I., gândindu-se că cu asemenea ortografie, limbă au început a serie Dante etc. După ce a lucrat, tot copiii sunt recreația, ieșie și privește pe micii școlari cum aleargă la școală de brațele mamei, pe unii și contură a-i revedea ani devarând, pe alții mai târziu și recunoaște în birouri; — aceștia li aduc atâtă plăcere revăzându-i, chiar și dacă ei nu-l recunosc. Toate acestea îl dau o dispoziție și priveliște atât de vie, încât dacă nu ar scrie o pagină frumoasă (zice) rumai faptă bună nu ar fi. Acestea au dat naștere cărților urmează.

Cuv. I.

In această cărțe autorul expune pentru ce accentuează în continuu: învățăți și fiți buni. „Se zice învățăți, pentru că aceasta vârstă este cea mai rodnică și tot ce înotă în suflet se întărește mai bine, aceasta e urza pe care se va țeze mai târziu, și fiind slabă nu va putea rezista. Deasemenea și cultura singură nu poate fi folosită, e ceva mort și gol, deci e de lipsă și insotitoare de bunătate. Deci disprișteți de acum ură, lenea și fiți sprinținitorii celor slab și neputincioși”.

Cuv. II

De multeori pentru ajungerea tantei ne folosim de o poveste sau exemplu, din care este ragion o sentimentă călăuzătoare; astfel și autorul având intenția de a îndrepta puterea necunoscătoare a unor școlari și a mai desvoltă în suflet dărău muncă mai mare și a infiltra sentimentele de compătimire și iubire, le îstoriște cărțea unui călător care rămase încantat de puterea elevilor zicând: N'am văzut școlărimea securgându-se în disordine galăgoasă, ci mulți oprindu-se în față vreunui orb și depun și cel din urmă ban.

Cuv. III.

Această cărțe este adresată numai copiilor. Autorul arată folosul și însemnatatea studiilor în viață practică, că scopul de a indemnă și pe acelela la muncă, cărora vreun studiu le este obosit. Justi-

că importanța cea mare a posedării cuvântului frumos, pentru a măsca sufletul propriu și al altuia; folosul cifrelor în conducerea vieții, însemnatatea poveștilor prin împrejurarea, că necunoscând luptele, sacrificiile patriei, nu o putem iubi. Dacă îl se pare grea geografia, zice: gândiți vă că pe acel tablou al lumii se vor fixa acele stiri, ce se vor învăța în cursul vremii. Pentru a-i obișnui a respecta munca altuia, a lucra, amintesc, că fiind lumea schiță băcioasă, prin o lovitură neașteptată pot ajunge în asemenea stare.

Cuv. IV.

Cărțea de față este adresată unor copii din familiile mai înalte. Ca de obicei astfel de copii din familiile mai avute, nu pot prețui munca altuia, îl desconsideră, ba chiar și pe colegii îi urăsc fără motiv, nici mustrarea părinților nu o primesc. Pentru îndreptarea acestora autorul arată, că de multeori capetele cele mai groase ne aduc bucuriile ce e mai adânci, deci să nu despăgușesc pe acești colegi. Pentru îmbărtărea în studiu face comparație între ele și cele mai puțin fericite, cari prin ghețuri aleargă la școlile săracăcioase, pentru a guștua învățătură. Arată că de multeori iritația părinților provine din turburarea sufletului obosit de griji și să primească mustrările cu bunăvoie.

Cuv. V.

Aceasta e ultima cărțe, insă cea mai frumoasă; e rostită într-un colegiu co-

pilor unei clase sociale mai fericite materialicește. Acești elevi necunoscând traiul, mizeriile frațiilor nefericiți, se plâng contra măncării, patului, disciplinei, studiului obosit, cari ar fi bucuria frațiilor nefericiți. Aceste scăderi autorul încearcă a le repara facând comparație între ei și cei nefericiți, estragând concluziunea stării fericite a lor, încercând a infiltra sentimentul de compătimire, iubire și ajutorare, urmând: gândiți-vă la aceia, cari năștesc 12 ceasuri în arșița soarelui, la muncă fără de care societatea nu poate trăi, la cari carne și lux, cari dorm în colibe mărdare, grajduri infectate, zgriburind; atunci veți fi mulțumiți; gândiți-vă la aceia muncitori cari în loc de sfaturi primesc amenințări și sunt aruncăți pe drumuri, atunci nu vă veți mai plângă contra studiului și disciplinei. În fine îl sfătuiește și propune că ori de cătreli îl se va cere un sacrificiu pentru nefericiți, să-l îndeplinească cu mândrie și cu suflet hotărât.

Din eprinsul brozurii de față ne convingem că autorul urmărește unul dintre cele mai nobile scopuri: — îndreptarea tineretului. Nu se multămește numai a combate greșelile, ci prin exemplu arată și calea ce duce spre mănuire, infilând astfel în inimile lor sentimentele cele mai frumoase. Această procedură de îndreptare cred că nici nouă români pot face și spre stricăre, ci insuflă folos, suferind și noi de acele morbi. E obicei și la noi, că examenul să țină asemenea cărți dñii comisari; dar fiind cei mai mulți pregătiți

riu, aflat timpul de apropiat a umplea un gol de mult simțit în biserică noastră și în sănul preoției. În dragostea lor fierbinți de emancipare și înaintare pe toate terenele, înființează o revistă de specialitate, «Revista Teologică», cu menirea: de la ușura îndeletnicirea hranei sufletești, de a întregi și îmbogăți cultura noastră, de a întări credința în misiunea apostoliei, a ne ținea în curenț cu studii de seamă, chestii și probleme ce se discută și care agită duhul vremii, cu apariția cărților frumoase și de însemnatate, cu informațiunile necesare în purtarea și îndeplinirea chemării noastre etc.

Acest organ, redactat de zelosul profesor seminaliar Dr. Nicolae Bălan, și intemeiat pe seama preoției, pe lângă toate greutățile începutului, nu s'a lăsat înfrânt în stăruințe, desnădăjduit și decepcionat în luptă, ci, cu conștiința senină de a fi făcut tot ce s'a putut face, cu răbdare și nădejde tare într'un viitor mai conștiu și mai prietenos, aduce în casele preoții: studii științifice, de cuprins religios, dogmatic, apologetic, canonice și pastoral, de istorie bisericească și națională, din viața și stăruințele literare ale unor bărbați bisericești, discuții interesante asupra anumitelor probleme, religioase, bisericești, naționale, sfaturi și păreri asupra diferitelor chestii ce s'au susținut în decursul vremii, predici bine reușite și frumoase, dări de seamă și aprecieri asupra cărților din ogorul literaturii bisericești, informațiuni din viața religioasă dela noi și din țară etc. etc. Această comoară se mai îmbogătește apoi de trei ani încocace, fără noi spese, prin studii și scrieri însemnate, care ca premii au apărut în biblioteca revistei, a «Bunului păstor».

Cu câtă recunoștință am răsplătit noi însă această muncă cu totul desinteresată, ni se arată în Nr. 1—2 din 1914, pag. 1, unde ni se spune: «Abonați, ce e drept, am avut și avem destui, dar chiar dintre ceice au primit revista ani de-arândul, prea puțini și-au împlinit obligamentele materiale față de ea. Si cum noi alte resurse materiale, decât abonamentele, n'am avut, ne-am ales, din vina restanțelor neîncassate, cu o considerabilă datorie la tipografie..... Sperăm, că preoțimea noastră, către care ne adresăm în primul rând, își va ști face datoria și nu va lăsa să apună singurul organ de cultură teologică, ce are. Aceasta o cere demnitatea și interesele culturale ale chemării preoții!»

Încă la alte apeluri de felul acesta mă munciam cu gândul de-a scrie

pentru alt oficiu, nu și prea dău osteneală a se ocupa și de cele școlare, astfel la noi asemenea cuvântări sunt rare ca corbul alb. (Onoare exceptiunilor, care totdeauna se interesează cu zel).

Aceste scăderi s'ar putea repara dându-le elevilor astfel de cuvântări a le cete în broșuri, cari broșuri e neapărat de lipsă să intrunescă anumite calități atât ca fond, cât și ca formă.

Broșura de față ca fond ar corăspunde. Însă acest fond ni se prezintă într-un stil înalt, care întrece gradul de priere al copiilor, cărora sunt adresate; de pildă, nu cred a înțelege copiii următoarele: pălării sălărește, p. 10 flașnetar, 11 p. amuz, p. 12, terasa — cozorocul beretei, p. 23. orgoliu, p. 31. municipalității, 32 antică reverență, p. 32. expărțuire a vitalității, p. 34. convalescentul, denaturații și altele multe.

In urma stilului în care ni se prezintă aceste cuvântări, nu sunt potrivite a le pune la dispoziția copiilor pentru a le cete, nici celor de toate zilele, nici celor de repetiție. Le recomand însă cu toată căldura spre cetire colegilor, dator direcțori școlari, eventual inspectorii tractuali, și ană înșa un material bogat pentru compunerea cuvântărilor ce vor ține în școlile noastre de ambele sexe.

Arpașul-superior, la 2 Maiu 1912.

Isaia Popa,
Inv.

ceva în chestie. M'am lăsat însă în totdeauna amăgit, fiind existența «Revistei Teologice» de un interes general și nici decum particular, — stând în cumpăna cultură teologică a unei tagme întregi și progresul unei biserici, — că alte persoane mai de greutate și vor lăua osteneala de-a și spună cuvântul și a ne chama la trezire și viețea.

Că în rândurile noastre preoțești vor fi și de aceia, cari nu se vor mai putea ridica de sub povara grea a vieții, nu mai începe nici o îndoială. Numărul lor însă trebuie să fie de tot dispărt. Si constatați de atare sănăt în bună nădejde, că îndeplinidu-ne noi multimea obligamintele materiale, revista se va putea pune la dispoziția acelora în mod gratuit. Partea cea mai mare însă, să vede, că luăm lucrurile foarte ușor. Că n'am încercat niciodată să ne dăm seamă asupra jertelor ce se depun din partea celor ce o conduc, asupra importanței și a rostului ei în viața noastră culturală, că niciodată nu ne-am făcut societea asupra cheltuelilor cu rost și fără de rost ce le facem adeseori zi de zi, căci altfel nu se poate închipui și crede, că un preot, aşa săraci cum suntem, să nu poată jefui abonamentul pentru un jurnal și o revistă, căci nu trebuie să se uite, că în primul rând trebuie să susținem și să ținem la ce e *al nostru*, și numai de mai putem, și la celelalte...

Am spus, că zilele trec, fără să aștepte ca noi însine să ne facem bilanțul. Nu este îngăduit însă să serbăm praznice, sărbători bisericești, culturale și naționale, al căror suflă, în temeiul chemării sale, trebuie să fie însuși preotul, fără ca să stăruim, să medităm asupra celor sărbători, compărând faptele, ținuta și conduită noastră cu ale lor, fie ale noastre oricăr de dispărante, căci numai astfel ne vom putea deprinde și lău povețele de lipsă, cari singure vor fi numai în stare să ne deștepte la o viață nouă, să ne întărească în credință moravurilor și a faptelor bune, să ne măngăie în lupta vieții și a încercărilor ei, și nu ne va permite a lăsa posteritatea cel mai slab testimoniu despre starea culturală și a preoțimii, ce s'ar hărăzi în cazul, că am lăsa să dispară o revistă, căreia noi trebuie să-i asigurăm existența pentru totdeauna.

Duhul sfânt, care după descrierea unui părinte bisericesc: «e un foc arzător, care curăță suflul, un foc luminos, care luminează inteligența, un foc adânc, care pătrunde în inimă, încâlzește și o aprinde de iubire», să se sălășuiască deci și în inimile și sufletele noastre, ca cunoșcându-ne într-o toate chemarea noastră, să arătăm lumii și prin fapte, nu numai prin cuvinte, că biserica noastră să îngrădit și să îngrädește cu o preoțime tot mai treză, mai harnică, mai cu-minte.

Ioan Popa
paroh.

Bilantul austro-ungar-român. Ziarele mari din capitală «Az Ujság» și «Budapesti Hirlap» (poate că și altele) reproduc părții din articolul domnului G. Diamandi, publicat de noi în numărul 51 după ziarul «Universul» din București, pentru a ne scoate vinovați, că am reprobus articolul fără să-l combat, ori să-l condamnă. Dorim să se știe, că noi n'am reprobus articolul pentru a ne identifica cu «îndrăznețele păreri» cuprinse în el, — lucru de sine înțeles, — ci pentru a arăta, care e modul de gândire al politicianilor de frunte din România în conflictul, care oricăr de mult s'ar nega, există totuși între monarhia noastră și opinione publică din regatul român. De importanță nu e felul cum își închipue scriitorul articolului viitorul, pe care fiecine poate să îl zugrăvească așa cum îl dictează fantasia proprie, ci e

concluzia la care se ajunge, anume: că monarhia noastră austro-ungară are trebuință de prietenia României, iar prietenia aceasta se poate căștiga numai pe calea unei tratări mai corecte cu România din Ungaria. Aceasta e esența. Iar lucrul acesta l'au spus toți politicianii austriaci în delegațiuni și l accentuează zilnic presa din Austria și în parte și cea din Germania. Nu este deci motiv de supărare, ori de înfruntare.

Persecuțarea școalelor noastre. Din vorbirea domnului protopresbiter Nicolae Borzea, reșită în ultima congregație a comitatului Făgăraș, scrisă următoarele date referitoare la felul cum își împlineste misiunea inspectorul regesc de școale al aceluia comitat, persecutând încă și acum, după măsurile de îndreptare, luate din partea guvernului, școalele noastre confesionale. În comuna Comăna sup. inspectorul a luate cu sine întreaga bibliotecă școlară, sub pretext, că cărțile sunt de cuprins dușmanos statului. În Sâmbăta Inferioară a confiscat niște versuri vechi fiindcă ar fi agitatorice. E de notat, că inspectorul nu știe românește, și totuși cunoaște cuprinsul cărților românești, probabil după scoarte, ori invățitoare. Unde e necesară întregirea de salar dela stat, inspectorul nu recomandă guvernului întregirea, din motiv, că nu a putut constata progresul recerut. Școala din Venetia sup. a închis o, și copiii îl atrăg cu forță la școala comună, mai rea, ca edificiu, decât cea confesională. În Răugor școala confesională a fost închisă, având edificiu necorespunzător. Dar același edificiu recorespunză și dificultat a fost închiriat pentru școală comună, care funcționează. Tot așa și în Breaza. Edificiul n'a fost bun pentru școala confesională, dar acum e bun pentru școala comună. În protopresbiteratul Făgărașului inspectorul regesc de școale a închis școala confesională g. ort. română în comunele: Dridiș, Răușor, Venetia și Superioră și Breazu, iar la ochi sunt luate cele din: Comăna-Inferioară, Cuciulata și Sâmbăta-înfi. E numai de regretat, că domnul inspector nu înțelege, ori nu vrea să înțeleagă intențiunile bune ale superiorilor săi, de a nu mai fi persecutate fără motiv școalele noastre. Să nu fi cunoscut inspectorul regesc de școale din Făgăraș declaratiile contei Tisza și ordinațiunile ministrului de culte și instrucțione publică?...

Revistă politică.

Austro-Ungaria.

Dieta ungării. După o lungă pauză astăzi, Vineri, să intruște de nou dieta ungării pentru a și continua activitatea. Ședința de astăzi va fi numai formală, stabilindu-se în ea ordinea de zi pentru ședința proximă. În una din ședințele proxime ale dietei vor fi prezentate mai multe proiecte de legi, între cari și proiectul de lege de prestatificarea administrației.

Revizuirea legilor școlare. Seriu zilele din capitală, că ministrul de culte și instrucțione publică, domnul lat. vits Béla, va supune unei revizuire legile și ordinările referitoare la școalele poporale, pentru a aduce dispozițiile cuprinse în ele în consonanță cu reformele administrative. În scopul acesta s'a constituit o comisie sub presidenția domnului ministru, pentru a face studii pregătitoare.

România.

Alegările. Rezultatul alegătorilor la colegiul I și II pentru cameră este următorul: liberali au fost aleși 93, conservatori 23, conservatori democrați 15, independenți 3 și naționaliști 2. În zece cercuri de alegere se face balotaj.

Decorarea contelui Czernin. Maestestatea Sa, Regele Carol al României, a dispus pe contul Czernin, an bisectorul austro-ungar din București, cu ordinul Coroana României, crucea mare. În cercurile finale politice dela Viena se dă acestei decorări o mare însemnatate, în urma faptului, că s'a facut acum, când se așteaptă vizita Tarului la curtea română. Ea înseamnă, că nu este nici o temere, că România se va arunca cu totul în brațele Rusiei, ci își va păstra și pentru viitor politica din trecut. E o manfestare a Regelui Carol, că are dorința de a păstra și în viitor bunele relații cu monarhia austro-ungară de o parte, iar de la parte că Regelui consideră pe contele Czernin de un bun reprezentant al monarhiei noastre la curtea din București.

Vizita Tarului Dumineacă în 1/14 Iunie Tarul, insotit de Tarevna și de fiicele sale, va sosii la orele 9 dimineață la Constanța, venind cu iachetul „Standard”. Familia regală română se va duce se întimpne oaspetii. Întâlnindu-se cu ei pe vaporul „Standard”, unde se valua dejunul. După amiază oaspetii vor debărcă, pentru a vizita Constanța. Seară se va da la palatul administrativ un prânz de 100 tacâmuri, iar la orele 10 Tarul și familia sa părăsește Constanța. Prințul Carol va veni de la Berlin la Constanța, pentru a participa la primirea oaspetilor și e vorba, că cu ocazia aceasta să se facă legătura sa cu marea ducesă O'Gara, sfica cea mai mare a Tarului. Vineri în 10 Maiu v. sosește la București Sasonov, ministru de externe al Rusiei, insotit de fostul prim-ministru rusesc Witte.

Străinătate.

Din Albania. Nici o știre îmbucurătoare din statul nou, creat de contele Berchtold, decât atât, că prințul Wilhelm are înținutea să se mute din Durazzo la Scutari, unde crede că va fi mai bine scutit. Guvernul albanez a cerut apoi ajutorul puterile mari: triu, regulate, ca să poată învinge pe resculat. Comisiunea internațională de control pertracează și acumă cu conducătorii resculatorilor, dar fără rezultat, pentru că ei cer rezistența principelui Wilhelm și alegerea unui domnitor de legături mohamedană, precum și decretarea limbii turcești de limbă oficioasă de stat. Numărul răscuților crește mereu și este temere, că capitala Durazzo va fi atacată prin surprindere din partea lor.

Demisia guvernului francez. În consiliul de ministri, înainte luni la Paris, ministru-president Doumergue a comunicat colegilor săi, că programul cu care a luate guvernarea țării l-a îndeplinit, prin urmare societățile de sfârșită sarcina pe care a luat-o asupra sa guvernul acuza, care acum trebuie să se retragă. S'au redactat demisiunile ministrilor și imediat după consiliu au fost înaintate președintelui Poincaré, care le-a primit. În privința numirii nouului cabinet președintele s'a consultat cu președintii camerei și ai senatului. Alegerea a căzut pe Viviani, șeful socialistilor republicani, care a fost încredințat cu formarea nouului cabinet.

Din București.

Fundațiunea universitară Carol I.

(Fine).

Învățământul temeinic din universitate va fi desăvârșit prin studiul nestănginat în mijlocul sănătății și astfel studenții români îmbogățindu și cunoștințele își va obține totodată caracterul spre mai folos al scumpei noastre patrii.

Așzământul de cultură, ce ne poartă numele, fiind recunoscut ca instituție de stat prin legea de stat din 9 Iulie 1891, se încreză că ministerul cultelor și instrucției sporește a se conduce potrivit dorințelor prin scrisoarea noastră din 3 Mai 1891 și a prevederilor regulamentului său de administrație.

Semnând actul de făță, mă bucur, că mi-a fost dat să văd desăvârșită înfăptuirea gândului ce mă călăuză în înțemeierea fundației universitare și am nădejdeea nestrămută, că în decursul vremurilor viitoare, ea va aduce aceleași roade binecuvântante, ca și în trecut, în propriașirea și înălțare și culturală a neamului românesc. București, 9 Mai 1914.

După cetirea actului de inaugurare a vorbit ministrul de culte și instrucțione publică, domnul I. G. Duca, următoarea cununare:

Sire, Doamnă, Altețe Regale!

Bogată este Domnia M. Voastre în fapte mari. Printre cele binecuvântante va rămâne de sigur și hotărârea pe care ati luat-o, Sire, acum 23 de ani, de a înzestrătară cu un așezământ, care să dea tinerimii universitare putință să se adapte la invadările cele mai curate și cele mai vestite ale culturii universitare.

Mărind și desăvârșind astăzi acest folositor așezământ, Maestestatea Voastră ne va îrgădui să-i aducem prinosul adânc și neîțăruritei noastre recunoștințe și să încreză în totodată, că ne vom strădui pururea să păstrăm fundațunei universitare Carol I caracterul pe care M. Voastră îl dăde, când i-a orânduit înțemeerea.

Din contactul cu tot ceea ce spiritul omenește a produs mai de seamă, Maestestatea Voastră a vrut ca tinerele generații să-și sporească cunoștințele și să-și împodobească mintea, dar în același timp să-și dobândească o concepție mai înaltă a vieții, să intre în luptă pentru existență călăuzite, nu de griji materiale, cari moleșesc caracterele, ci

Însuflare de puterea idealismului, care să găsească oțeleste energiile și măna popoarele la propășire și glorie.

In amfiteatrul și în bibliotecile acestei măreți clădiri, datorite dărmiciei Maiestăței Voastre, tinerimea universitară va putea să desvăluie toate însuările literare, științifice și artistice, cu care poporul românesc este cu atâtă prisosință lozestrat, și să se pregătească în liniste spre a ne chezăsu în lumea civilizată un loc de cunoscere prin strălucirea noastră culturală. Iar în atmosfera senină și înviorătoare, ce trebuie să domnească în acest loc, aceeași tinerime se va deprinde să prețuiască binefacerile educațiunii.

Cultura rămâne fără roade, dacă nu urmărește formarea caracterelor, pecând ea de preface popoarele atunci, cand știe să le insuflă simțământul datoriei și dragostea de țară.

Și astfel, la lumina nobilelor preocupări, ce au călăuzit pe primul Rege al României neațărătă, când a pus temelile acestui loc de învățătură și de sufletească reculegere, se vor forma generații crescute în tradiții sănătoase, cari vor putea în urmă să ducă mai departe opera de ridicare națională, la care aproape o jumătate de veac Maiestatea Voastră lucrează cu atâtă stăruință și cu atâtă pricepere.

Prinț din Augustele Voastre mâni, Sire, această întregită fundație, care va slăvi până în vremuri depărtate numele și faptele Maiestății Voastre, zic din tot sufletul meu: Să trăiți, Sire, să trăiască Maiestatea Sa, Regina, să trăiască Altețele Lor Regale.

Publicul isbuinește de nou în urale și aplauze, iar după potolirea lor rosteste din mijlocul amfiteatrului studentul *Al. Slăvescu* voibirea următoare:

„Maiestate! Sărbătoarea de astăzi, orientat ar fi să inchinătă culturei, este înainte de toate o sărbătoare studențască. Pentru noi, studenți, întărirea și dărmicia M. Voastre a întemeiat acest așezământ de cultură, devenit acum elementul natural al vieții noastre universitare, forță vie și întregei noastre activități. Tinerimea universitară dela toate facultăți din țară își face o datorie sfântă, aducându-vă cu acest rar prilej în mod direct omagiu respectuos al adânciei sale recunoștințe. Cele 3 scopuri ce s-au avut în vedere la întemeierea acestei fundații s-au dovedit pe deplin satisfăcute. Înființarea și întărirea unei bătocii, cu săile ei de lectură, în curenț cu tot ce apare nou în domeniul intelectualității și în strânsă legătură cu studiile universitare, a fost cheia întregei noastre pregătiri științifice. Universitatea, desigur, își are în aceasta privință rolul său de frunte.

Înfluență pe care o exercită, căci ea este în neîncetată legătură și cu viața culturală a națiunii și progresul statului, e uriașă. E revăzută însă, căci e sustrâsa viaței individuilor. Maiestatea Voastră îți exprimă într-o frază de o plasticitate antică tot adevărul: „Universitatea e cheia de boltă a clădirii statului, menită să întindă câmpul cunoștințelor foiositoare ale adevărului și frumosului, ca un factor puternic ce luminează mințile și încâlzește inimile, pentru a le îndruma pe calea rodnică și moralizatoare ale muncii aprige și a le încinge în binele obștesc“.

În universitate noi studenți învățăm știință și ne patrundem în metodele severe ale ei. În ea primim ideile de cultură și îndrumarea la studiu. Tot în ea ne deprindem a muncii.

Munca chibzuită, sarcina zilnică, datoria se și-a impus cinea de a înainta pas de pas — pe fiecare zi — lucrarea sa. Studențimea s-a patrunit astăzi de acest adevăr pe care-l vede așa strălucit ilustrat în augusta persoană a M. Voastre. Noi știm azi adevărul înțeleșii de viață; băcăre din noi nu apără în viață decât pentru a da contingentul său de muncă și a dispără; viață e o mișcare nefințătoare, pe care o primește și o transmite, și care nu e la urma urmelor decât munca pentru marea opera finală, — în adâncimea veacurilor.

În universitate în fine ne formăm o specialitate, lucru așa neințeles pentru idealul de cultură al antichității.

Dar numai astăzi trebuie unui tânăr înșelat de a cunoaște totul? De sigur nu. Acea sete nobilă de a ști, nu se poate potoli decat în bibliotecă. Aci se satisfac curiozitatea inteligentă, de care vorbește divinul Platon și care te conduce la întărirea prin iubire; aci se pastrează valoarea proprie a personalității, aci domnește libertatea, nu acea dezordonată, ci libertatea creațoare, organizată, fecundă în visuri generoase, din care ies realități binefăcătoare. Viață e scurtă; pentru a-i da o nobilă proporție trebuie să o prelungescă în trecut *prin studiu*, în viitor *prin vis*. Aci, în bibliotecă, am învățat a trăi cu drag în tovarășia celor morți, și cine nu se simte prinț în mreaja amintirii lucrurilor dispărute? De sigur, Maiestate, ne-ai hărăzit cele mai frumoase

clipe ale anilor noștri tineri. Studențimea aduce lacrimi de recunoștință și iubire la picioarele tronului M. Voastre.

Al doilea și al treilea scop al acestei fundații a fost ajutorarea materială a studenților, fie pentru publicarea de lucrări meritorii, fie pentru întărirea zilnică a vieții. Noi studenți pe punct de a părăsi universitatea, cari ne-am împărtășit din aceste ajutoare, — putem mai bine ca oricine să ne dăm seama de ce neprețuit folos au fost. Cu ele ne-am desăvârșit studiile.

Când M. Voastră a avut luminatul gând de a înălța această fundație — în scrisoarea adresată primului ministru ziceați:

„Dorința noastră, a Reginei și Principelui moștenitor este, ca această fundație să contribuie la întărirea frăției printre studențimea universitară“.

Cuvintele acestea săpate în piatră în vechea sală a bibliotecii — le-am săpat și noi în inimi — și de atunci de câte ori am trecut pragul acestei case, ne-am simțit ca frați și binecuvântam ceasul când M. Voastră ne-a strâns sub acoperișul căminului comun. De sigur, Maestate, am fost mai norocoși ca vechii noștri înăoiași. Când am început să inteleag rostul vieții, n-am avut decât să ridicăm ochii și inima către M. Voastră. Aveați sub măna ocrătoare toate binefaceri ale libertății, prosperității și ordinei, cari ne veniseră pe deagata ca darurile veșnicei naturi. Din acel moment înțelesem și am sădit în sufletele noastre o iubire și o necondiționată jertfă pentru tron. Ați făcut prin înțelepciune să ni se iubească patria printre popoare, să ne fie temută printre dușmani. Ei știu ce uriașă forță reprezentă cel dintâi cetățean al țării. Numai cine își dă seama de munca statonnică, de înaltă inteligență și geniu organizator, cu care ați cîrmuit statul, poate înțelege cuvintele lui Goethe: puterea liniștită e mare. Eutuziasmul domnește în această casă și dragoste și generozitate.

Astăzi noi studenți înălțăm privirea către mărirea regescului M. Voastră tron. Ochiul străluceste încă bland și maiestos, gura M. V. grășește cuvinte răspicate, cari din inimă pornesc, în inimă merg, măna tine încă tare sceptrul domniei. Noi studenți ținem să arătăm astăzi un lucru destul de cunoscut. M. Voastră li datorăm România de azi; în regulat astfel constituim putem cu toată nădejdea așeza măntuirea întregei noastre culturi. Dacă în apărinderea nobilă a răboiului, unde omul disprețește moartea, — căci o ține în mână, și ușor de făcut datoria, nu mai puțin în viață obisnuită de toate zilele cu neschimbările ei bucurii și dureri nu vom vita că și aci datorăm o viață M. Voastră. Nimic nu va amări iubirea și adâncă credință față de M. V. și dinastie. De acum poate bate la ușă zina primejdiei. Individul se va prăpădi, dar întregul, patria, va învinge. În cîrând ne vom risipi în toate unghuriile țării, vom intra în diferitele cercuri de activitate ale carierelor noastre, singurul nostru fir călăuzitor în noua viață este: *Cu Dumnezeu pentru rege și fară!* Și acum într-o rugă fierbință, portată din inimile noastre tinere și curate, chemăm ocrotirea divină asupra M. Voastră — victoriosul nostru rege — cu fruntea împodobită de lauri încă verzi ai biruinței, — ocrotirea divină asupra M. Voastră, ca rege al păcii al cărui tron stă în inimile poporului său, chemăm ocrotirea divină asupra părintelui patriei!

Trăiască M. S. Regele Carol, — întemeitorul acestui lăcaș!

Aplause și urale sgomotoase au urmat și după acest bine simțit discurs.

Solemnitatea a luat sfârșit la amiază, toti invitații părisind fundația cu o vădită mulțumire, că s-a inaugurat un palat, unde vor veni să se lumineze, la izvoarele binefăcătoare ale științei, generații de studenți și de oameni aleși ai neamului.

Conferențele învățătoarești

Convocare.

Convocă la două conferență treilunară a învățătorilor din protopresbiteratul Sebeșului pe Joi, în 5/18 Iunie a. c., la 9 ore a. m. în școală din Sebeș.

ORDINEA DE ZI:

- Raportul comisiunii permanente: starea învățământului în tract în general.
- Discuție specială asupra examenelor din acest an.
- Propuneră.

Sebeș, 10/23 Maiu 1914.

Sergiu Medean,
prot.

Adunarea dela Alba-Iulia.

La adunarea poporășă, care fusese convocată pe Duminecă, 31 Maiu n. la Alba Iulia, au participat peste optimii de Români din comitatul Alba-Ierilorăș: tăranii de prin toate părțile comitatului, în frunte cu preoții și învățătorii lor, și multime mare de alți intelectuali români. Adunarea s-a înținut în curtea hotelului „Europa“, întrucă sala era prea mică pentru a cuprinde în ea întreaga lume românească, întrunită în ziua aceea în Alba-Iulia. La orele 3 după amiază domnul Rubin Patiș senior deschide adunarea cu câteva cuvinte calde, și propune constituirea bioului în modul următor: președinte Ioan Teculescu, protopresbiter, vicepreședinte Dr. Laurențiu Pop, avocat, iar notari: Aurel Marcu, Tit Morariu, Camil Velican, Dr. E. Muntean, Dr. Zaharia Muntean și Dr. Atanasie Mărza

Domnul protopresbiter Ioan Teculescu ocupă locul presidial și multămind adunării pentru încredere și distincție, propune eximarea unei deputații, care să invite pe domnii deputați dietali și pe membri comitetului național la adunare. Se primește și deputații se compune din următorii domni: Dr. V. Macaveiu, Florian Rusu, Ioan Maior, Ioan Magda, Ioan Ursu, Dr. I. Pop, Dr. Enea Muntean, O. Cireș, Dr. Băltătar, Dr. R. Patiș, Dr. Mărza, Florescu și Dr. Zaharia Muntean.

Deputații aducă în curând la adunare pe domnii: Dr. Teodor Mihali, Dr. Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Dr. Alexandru Vaida-Voivod, Dr. Stefan C. Pop, Dr. Aurel Vlad, Vasile Dămian, Dr. Nic. Șerban, Dr. Valer Braniște, Dr. Laurențiu Pop, Dr. Romulus Boila, Dr. Aurel Lazar, și pe alții membri ai comitetului național. Sunt aclamați din partea multimei.

Domnul protopresbiter Ioan Teculescu mulțămește conducătorilor pentru hotările luată de a ține mai multe întruniri, făcând începutul cu ceea de față. În temeiul ordinii de zi da apoi cuvântul domnului Dr. Teodor Mihali, deputat dietal, care a primit la tribuna cu aplauze, și între aprobările ascultătorilor rostesc, după „Românul“, vorberea următoare:

Domnilor și fraților!

Vă salut cu toată dragostea și vă mulțumește, că la invitarea noastră ați venit într-un număr atât de impozant la această adunare.

Primiți cele mai călduroase salutări și din partea iubitului nostru președinte Gheorghe Pop de Bisești care din motive sanitare, fiind impiedecat de a veni la această adunare, vă trimite prin mine salutul său părintesc.

Faptul că Dvoastră văți prezentați la această adunare într'un număr atât de mare, dovedește că sunteți pe deplin consiliu de însemnatatea vremii prin care trecem.

Și într-adevăr, domnilor și fraților, momentele aceste sunt mari, pentru că întreagă viață politică și economică a statului nostru trece prin o criză foarte gravă. Criza este generală și cu atât mai gravă, cu cat azi întreaga monarhie habsburgică are în afară de hotare o multime de dușmani, iar înlăuntrul ei pacea și bună înțelegere între națiunile deosebite lasă mai mult de dorit decât oricând. Zace în interesul monarhiei și popoarelor ei, ca pacea și bună înțelegere să poată fi restituță la timpul său, ca astfel unirea înțelegere să poată lucea împreună pentru apărarea și dezvoltarea țării și a dinastiei, iar aceasta numai atunci poate urma, dacă pe cale legală și prin instituțiuni traînicioase se va asigura libertatea deplină, atât pe terenul politic, cât și pe cel economic și cultural, pentru toate popoarele de sub ocărui habsburgic.

Durere, însă, factorii competenți ai monarhiei și îndeosebi guvernul țării noastre nici pe de parte nu-și dau năzuință ca să asigure prin instituții legale libertatea tuturor popoarelor ei, ce dacă ar face-o, în mod firesc să arătă promova și întemeia bună înțelegere și frățiețea între toate popoarele țării. Atunci am putea privi înțelegere la viitor ce ne așteaptă.

Partidul național român, credincios trecutului și programului său politic, a fost și este patrunc de marele principiu al solidarității și al bunei înțelegere între toate popoarele țării. Însă la această bună înțelegere și frățiețea între toate popoarele țării, se întâlnește ce poartă deviza: libertate, egalitate și frăție!

Comitetul partidului național român, conștiu de marea chemare ce o are pentru binele neamului românesc și consecvent principiilor programului său, a hotărât în ceea ce mai perfectă înțelegere în decursul anului trecut, ca să răspundă invitației prim-ministrului ungur pentru a începe tratative serioase în scopul găsirii modalităților de a aplana diferendul ce există între poporul român și guvernul unguresc și de a se săna justele noastre gravamine.

Durere însă, aceste per tractări — deși au durat aproape un an de zile și noi în cursul per tractărilor ne-am dat totă silința ca să putem ajunge la o înțelegere reală cu guvernul, — n'au avut rezultatul dorit, din motiv, că guvernul actual n'a fost aplicat să satisfacă justele pretenții ale poporului nostru.

Despre rezultatul negativ al tratativelor și despre motivele cari au produs esuarea păcii dorite, poporul român a luat deplină cunoștință din enunțările făcute în ședința plenară a comitetului înținută la Budapesta în luna Ianuarie a. c., la care ședință afară de membrii comitetului au participat și mai mulți bărbați de încredere ai partidului nostru național.

E lucru firesc, că în timpul tratativelor lumea românească speră, că guvernul actual — considerând și situația gravă internațională în care ne găsim — totuș ne va face oarecare concesiuni de valoare, că ne va garanta de ex. cel puțin 50—60 cercuri electorale cu majoritate românească, că va introduce limba românească ca limbă de instrucție în toate scoalele de stat din ținuturi românești, și în cele primare, și în cele secundare, că va crea instituții mai înalte pe seama filor unui popor de peste 3 și jumătate milioane suflete, că va sista persecuționile îndreptate contra ființei noastre naționale.

Speram, că se va învoi, ca limba românească să fie introdusă în toate ramurile administrației și ale justiției, că în ținuturile românești funcționari vor fi Români, cari cunosc nevoie poporului nostru și pot a se înțelege cu el în limba lui.

Durere, aceste legitime pretenții ale noastre contele Tisza le-a respins. Iar ceea ce de fapt a admis, și în parte a realizat, nu prezintă pentru noi o așa valoare, ca pe baza ei să putem încheia o pace onorabilă și durabilă.

Am firma convingere, că rău fac Maghiari, când se încăpăținează într'o politică de excludivism național.

Vîitorul mai apropiat îi va convinge, că la urma urmălor această politică este cu mult mai păgubitoare pentru elementul maghiar decât pentru cel românesc. Fapt este, că între națiunea maghiară și cea română există o superioară comunitate de interese, ce a recunoscut chiar și prim-ministrul actual al țării. Cu toate acestea nu e aplicat a promova reciproc întărirea comunității de interese.

Dl. ministru președinte și politicianii maghiari ar trebui să știe, că noi Români afară de aceea, că în luptă pentru realizarea justelor noastre pretenții avem pe partea noastră simpatiile tuturor statelor civilizate, suntem prietini buni cu toate națiunile din patrie, cu Slovaci, cu Germanii, cu Sărbii, cu Rutene, cu Croații.

Maghiari nu se pot lăuda cu asemenea legături de simpatie.

N

câmpile și sărăcesc poporul nostru. Dar guvernul nescotește toate aceste nevoi arzătoare și de mare importanță, atât pentru poporul nostru, cât și pentru statul însuși.

Dacă guvernele țării nu se vor ingrijii în mod serios de soartea poporului muncitor de pământ, emigrarea se va spori și în mai mare măsură și poate urma o zi fatală, când țara nu va avea destule brațe muncitoare și destui apărători.

Dorindu-vă, ca D-zeul părintilor noștri să lumineze desbaterile noastre, vă salut încă odată cu toată dragostea inimii mele.

Vorbeste apoi deputatul dietal Dr. Alexandru Vaida-Voevod. E primit cu aplauze. Rostește vorbirea următoare:

Fraților! Prea slab este glasul meu, decât să poată străbate până la urechile fiecaruia dintre voi, cari atât alergat atâtaea mii, din munți și de pe văile Murășului și Tănavelor, ca să fiți de față la această adunare. Nu trebuie însă ca să străbată glasul meu, căci sufletul meu străbate fără îndoială la sufletele voastre. Doar mai mare e căldura inimilor, decât este căldura acestei mânoase zile de azi. Căldura inimilor voastre ne încâlzește și ne dă și nouă puteri la luptă de către venin în mijlocul vostru. Mai cu seamă Alba-Iulia, acest oraș istoric, care ne revocă amintirea luptelor și jertfelor atâtore generații, ne face să fim pătrunși în aceste clipe de sentimentele sfinte, cari le avem, când intrăm în sfânta biserică.

Sunt zece ani de când am desfășurat aici steagul activității. Cei slabii de credință vor crede poate, că lupta noastră purtată timp de 10 ani a fost zadarnică. Nu e însă așa, căci sămânța aruncată în cei 10 ani plini de frâmantări a căzut în pământ rodit, dovedă și adunarea de azi, când atât venit în număr atât de mare, ca să probăt lumei, că sunteți conștiți de drepturile voastre naționale.

Ați văzut ce întorsătură a urmat după răsboiele balcanice. Cercurile conducătoare ale monarhiei noastre și-au dat seama, că trebuie create alte stări pentru popoarele acestei monarhii, cari sunt învecinate tot de neamuri de același sânge și aceeași legătură, căci e firesc, ca acești frați ajunși la o soare mai bună să jelească pe acei cari sunt lipsiți de libertate.

Vă este doar cunoscut, că stăpânitorii noștri ne-au imbiat pace. Multă s'au temut atunci, că vom trada cauza sfântă a nemului nostru și șopteau în taină, că ne vom da vânduți lui Tisza. Aceste șoapte însă au fost minciuni, după cum s'a dovedit. Avem doar un singur drept și o singură datorie: să apărăm și să susținem drepturile nemului românesc. Dela împlinirea acestei datorii nimic nu ne poate abate. Nu cu făptuirea și alte funcții de aceste, nici cu bulgari de aur chiar că țara asta de mari nu ne pot abate dela calea noastră dreaptă.

Guvernul țării însă nu s'a apropiat de noi cu gânduri sincere, scopul lui a fost să ne ademenească. Guvernul a făcut ca fețiorul bogatului, care vrea să dea în drăguștă cu fata frumoasă a săracului, fără că să aibă însă de gând, să o și ia de nevăstă. Dar cu asemenea fel de apropiere nici când nu au să ne căstige, fiindcă noi avem împedite tinta noastră, și fiindcă prea vădite sunt adevăratele intenții și sentimente ale guvernului unguresc.

Doar acum au făcut seria de legi din seamă afară asupratoare pentru noi. Iată a făcut guvernul legea lui electorală rea și nedreaptă, care numai un bine poartă în sine: aceea, că va contribui la nimicirea sistemului, care i-a dat viață. Presa, această putere mare a celorce se năzuesc spre mai bine, de asemenea au incăuzat-o. Presa noastră totdeauna a știut ce înseamnă anii de pușcărie și sutile de mii plătite amendă în urma persecuțiilor continue. De acum va simți și presa ungurească aceasta. Tot guvernul acesta pune capăt comitatelor cu gândul să ne lege că mai strâns cu înima țării azi străină de noi, — dar tot atunci rezultă și binele, că guvernul zdorește cetățenii aceste din cari o mie de ani câteva familii au exerciat cel mai crud abuz de putere.

Toate momentele arată, că actualul guvern și sistemul ajunge la sfârșit. Vorba noastră: pe cine vrea Domnezeu să-l pedepsescă, îi ia mihiile întâi.

In casa țării, în delegații, în presa ungurească se discută azi mult, că trebuie oare să se caute și pe mai departe prietenia României? Da, noi o pretendem cu țarie, ca singura garanță a siguranței monarhiei noastre.

Stăpânitorii au văzut, că nu mai pot opri mersul lucrurilor, ce s'au pornit acum spre binele nostru. Ca să mai opreasca cătăvara vremea mersul acesta, au început împotriva noastră o detestabilă campanie de ponegrire. Până acum eram „agitatori fără suflet”. Acum, că s'a tocit arma, au inventat că suntem panslavisti și iridentisti. (Voci: minciună). Este în interesul celor dela cărmă, să ne arate necredincioși împăratului și

monarhiei. El, urmașii lui Rákóczi, Kossuth și ai altor răsăriti, ne învinuesc pe noi strănești lui Iancu, cel ce s'a luptat pentru împărat, că suntem necredincioși țării și dinastiei.

Nici când nu am făcut secret din convingerea mea, că poporul românesc trebuie să persiste în politica sa tradițională într-o toate congruentă cu interesele monarhiei habsburgice, și cu interesele neamului românesc. Și cu toate acestea s'a făcut încercare pe baza unei ridicole cărti de vizită să fiu prezentat ca rusof și intovărășit cu dușmanii monarhiei.

Să sim, fraților, tari în credință. Au putut face până acum cu noi ce au vrut. De acum însă nu vor mai putea. Dreptatea noastră se apropie. Pe când în 1905 erau în parlament 15 deputați români, nici nu voiau să stea cu noi de vorbă și activitatea noastră din parlament a trebuit să se mărginească la acea opozitie dărăză, ce am dus o întinsă atată vreme. Cum se schimbă lucrurile! Azi, când abea 5 deputați avem în cameră, ei vin și ne invită să punem pace! Semnul înaintării noastre. Să sim treji, că se apropie ziua judecății și a dreptății. În curând vrând-nevrând vor fi siliți să stea de nou cu noi de vorbă, dar atunci vor fi siliți să ne și dea ceeace cerem și ni se cuvine: drepturile noastre, ca să sim neam liber în țară liberă!

Voi, fraților, cari ca soldați știți bine ce înseamnă vorba mai marilor și vă știți supune poruncei, luati seamă la cheamarea conducătorilor voștri, ca totdeauna și între orice împrejurări să stăm cu toții în slujba sfântă a cauzei românești. Așa să ne ajute Dumnezeu!

Urmează la cuvânt domnul Dr. Aurel Vlad. Dă să a început prin a constată, că reforma electorală a fost promisă acum zece ani prin mesajul regal. Trei guverne au trecut de atunci și n-au împlinit nici unul din ele făgăduința împăratășă. A trebuit să vină guvernul lui Tisza pentru a nu asculta nici el de porunca dată acum este aproape un deceniu. Acest guvern a făcut o lege electorală, care nu numai că nu este nici cea mai minimală înfăptuire a promisiunii date, dar care, chiar și față de legea păcătoasă de până acum, este o curată băjocură. Se vede că în monarhia noastră nu se stie că, introducând Turcia așa numiților tineri turci un sistem electoral, care dădea creștinilor balcanici numai părțile mandate în parlament, astăzi aceasta Turcie e distrusă și popoarele balcanice creștine își serbează ziua dreptei libertății. Se vede, că șovinismul maghiar este atât de orb, încât nu vede istoria lui Ludovic al XVI-lea alungat din țară de acea massă populară reprezentată numai prin vr'o trei-patră reprezentanți în parlament. Pentru noi România e indiferent, că vom fi reprezentați în parlament de unul sau mai mulți deputați. Noi suntem aici și este o sinămărire să sim judecăți după numărul deputați noștri parlamentari. Drepturile noastre ni le vom căști, pentru că, după cum spune și proverbul nostru, cu minciuna poti prânzi, dar nu poti cina. Ungurii au prânzit cu minciuna lor de o mie de ani, dar cred ei că vor putea și cina cu ea? Nu vor putea...

În momentul acesta apare căpitanul orașului, chemat de jandarmi, și întrebând cine e președintele adunării, adreseză căpitanului protopresbiter cuvîntul următoare: „Jandarmii mi-au adus la cunoștință, că aici să țin vorbiri de conținut agitatoric. Vă fac atenții, că dacă continuați pe acest ton, disolv adunarea”.

Căpitanul Teculescu a declarat atunci adunarea de inchisă, în urma forței majore și a rugăciunii să se respire în linște și în ordine, ceea ce s'a și întâmplat, evitându-se scandalul și ciocnirea. Despre disolvarea adunării s'a trimis telegramă prim-ministrului, ministrului de interne și vice-comitetului comitatului Alba Inferioară.

Căpitanul Teculescu a declarat atunci adunarea de inchisă, în urma forței majore și a rugăciunii să se respire în linște și în ordine, ceea ce s'a și întâmplat, evitându-se scandalul și ciocnirea. Despre disolvarea adunării s'a trimis telegramă prim-ministrului, ministrului de interne și vice-comitetului comitatului Alba Inferioară.

Expoziție de copii în Pianul de sus.

Comitetul central al Reuniunii române agricole sibiene, în scopul aranjării expoziției de copii a 9-a, s'a adresat cătră primăria comună din Pianul de sus cu următoarea rugămintă:

Onorabilă Primărie comună!

Precum înăobște este cunoscut, Reuniunea noastră agricolă, încă cu incepere din 1906, organizează an de an căte o expoziție de copii împreună cu împărtirea de premii în bani. Asemenea expoziții până

acum am aranjat în următoarele 8 localități și anume: în Apoldul mic, Ilimbav, Poiana, Orlat, Sadu, Lancrăm, Rășinari și Răhău, iar pe a 9-a dorim să o tinem în fruntașa D-Voastră comună, Pianul de sus.

Scopul ce urmărim prin aceste expoziții este de a căuta căi și mijloace intră și din partea de a vedea viață finită omenești, și prin aceasta să asigure fitorului muncitor român bunăstarea și înflorirea. Prețiosul concurs, ce ni-l dau cei buni ai noștri și indeosebi cei mai competenți în asemenea materie, bravii noștri medici, ne dă putință de a ne aprobia tot mai mult de acest scop.

Acestea premerse, ne adresăm, ca și anul trecut, eșări Onorabilei Primărie cu respectuoasa rugămintă, că, în vederea acestei afaceri umanitare, în contelegere cu Onoratul oficiu parohial, cu bravul corp învățătoresc, cu conducătorii diferitelor așezămintelor și cu ceilalți intelectuali de acolo, să binevoiți și convoca de urgență o conferință a fruntașilor din localitate, în care să se hotărască ținerea expoziției de copii în Pianul de sus, să se destinez luna, ziua și locul, în care să se țină; vârsta copiilor de admis și gruparea lor; maximul și minimul premiilor de împărtit; să se nomineze persoanele, cari ar fi să intre în juru etc.

Cu considerare la scopul urmărit și în vederea modestelor noastre mijloace bănești, comitetul aranjator local, care s'ar constituie de pe acum, în scopul organizării, al concursului copiilor de admis la expoziție și în aranjării de conveniri și festivități împreună cu expoziție, să apeleze la generozitatea așezămintelor D-Voastră, cum este comuna politică, comuna biserică, banca, Insotirea de credit și alte eventuale instituții, ca să concurgă și ele cu obolul lor la crearea premiilor de împărtit, la înființarea de fonduri cu menire specială, adecvată scopului ce ne preocupă etc. De altfel nici Reuniunea noastră nu se subtrage dela jertfele bănești, ce i s'ar cere din acest prilej.

Cum la expoziție vom duce un bun fotograf, comitetul aranjator să îngrijescă de pe acum de formarea grupelor de copii, de iunie și iulie, de bărbați și femei în floarea vârstei, de moșnegi etc., cari să fie fotografiate.

Pentru a putea face și noi și de cu vreme preparative și publicații necesare, să binevoiți și a ne comunica cu posibilitatea grăbirea hotărîrilor ce se vor lua în cauză.

Un exemplar al programului expoziției din Răhău îl aclu dem spre orientare, pe care, corectat și adaptat, veți binevoi și ni remite.

De încheiere alăturăm și un exemplar al broșurii, ce tragează mai pe larg despre rosturile acestor fel de expoziții și discursul medicului Dr. I. Bucur, tînuit la expoziția din Rășinari.

Mulțumind Onorabilei Primăriei pentru ostenelele aduse în serviciul acestei cauze de interes obștesc-românesc o rugă mintă să primească asigurarea despre dragoste frânească ce-i păstrăm.

Sibiu, 23 Maiu n. 1914.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucuța

Vic. Tordășianu

president

secretar.

Lămuriri

referitoare la cursul pentru dirigienți de coruri din Teaca.

Fiindcă din mai multe părți mi s'au cerut deslușiri cu privire la cursul pentru dirigienți de coruri, servească spre orientare celor interesați următoarele:

Participanții pot fi toți acei, cari au auz muzical și dragoste față de cântecul românesc, față de lățirea culturie muzicală în spul poporului român, precum: preoți, învățători etc. din toate părțile românești, fără deosebere de confesiune. Remarcă, că nu e absolut necesar, ca participanții să pozează vreun instrument muzical, ci să aibă cel puțin vocea ce se recere unui corist.

Instrucția constă în predarea elementelor teoriei muzicale, precum: învățarea notelor și canticul după acestea, regulile principale ale armoniei, analiza critică a bucatelor corale ce se vor preda, introducerea în compozitie, a formelor muzicale, instruetație, instruirea unei liturgii, a mai multor coruri populare, cari să formeze un repertoriu pentru unul sau două concerte, repetarea cântărilor bisericesti pentru cei interesați în cauză. Cei neinteresați în ale muzicei vor primi cunoștințele necesare pentru conducerea unui cor, iar cei mai interesați vor fi lăsați să-și înmulțească cunoștințele.

Celor ce se ocupă și cu compozitie, li se vor da deslușiri necesare, revăzindu-

se și corigându-li se eventual compozitile; cu un cuvânt, cursul va cuprinde întreg domeniul artei și științei muzicale, conform cunoștințelor ce le posedă participanții, din cari se va forma cor și fiecare se va exercita în dirijarea bucătilor ce se vor preda.

Cursul se amâna, așa incât se va începe în 15 Iunie n. si va fi în continuare până în 15 Iulie n. făcându-se gratuit.

Ar fi deci de dorit să ia că mai mulți parte la acest curs, căci numai astfel are înțeles ținerea lui. Participanții vor primi cuartir și cost pelângă un preț foarte moderat, de ce se va îngriji comitetul. Gările proxime pentru Teaca (Teke) sunt Reghin și Sărățel (Szeretfalva) lângă Bistrița. Ar fi bine, ca participanții să ne avizeze de timpul plecării lor. Cei ce doresc a lăsa parte să se anunțe deci până la 15 Iunie n. la subsemnatul în Teaca.

Sper, că înțelegerea română va fițe legătura insămnătatea acestui curs și jertfa care se aduce în realizarea acestui ideal mare și îl va sprijini cu dragoste cuvenită, prin ce și subscrise ar avea o resplătită pentru osteneala destul de însemnată, ce o pretinde acest lucru.

Teaca, la 2 Iunie n. 1941.

Ion Harșia,
abituent și consilier
din Lipsa.

Colectă pentru rezidirea seminarului.

Continuăm cu publicarea colecților deschise în arhidiețeza pentru adunarea de oferte benevolă pe seama seminarului «Andrei» din Sibiu, supus reedificării.

Colectă preotului din tractul Brașov, întrată la consistoriu, a dat următoriul rezultat:

Cor.	
1. Dr. Vasile Saftu, prot.	300-
2. Victor Popa, par., Satulung.	150-
3. Vasile Sfetea, par., Brașov-Tocile	100-
4. Ioan Broșu, par., Dârste	100-
5. Ioan I. Maximilian, par., Brașov-Stupini	

NOUTĂȚI.

Din cauza sănătății sărbători, "Pogorârea Domului Sânt", numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Mercuri, la ora obișnuită.

In chestia „matriculelor“ pentru absolvenții de șase clase primare. De oarece am aflat că unii preoți și învățători de al noștri n-au înțeles corect unele dispoziții cuprinse în circulara consistorială dată în chestia examenelor finale de cl. VI. și publicată și în Nr. 50 al ziarului nostru, și anume n-au înțeles corect chestiunea cu «matricula» (törzskönyv) care trebuie purtată despre băieții absolvenți, aflăm de bine a da următoarea lămurire: Coalele de matriculă puse în circulație înainte de aceasta cu vreo două luni au fost cassate și în locul lor s-au introdus registre cari, în locul textului vechiu, cuprind însuși textul absolutoriilor. Matricula de acum nu e altceva decât un protocol care cuprinde duplicatele absolutoriilor. Deosebirea între absolutorii și matriculă constă numai în aceea, că absolutoriile sunt tipărite pe câte o singură foaie de hârtie tare, iar matriculele constau din două foi (o coală) cu două absolutorii, tipărite pe hârtie mai slabă.

Dela „Academia Română“. În ședința de Luni membrii Academiei Române au ales cu unanimitate de voturi ca membru activ al secției literare pe domnul Dr. Sextil Pușcariu, profesor la universitatea din Cernăuți.

Organizarea slovacilor. Fruntașii partidului național slovac s-au întrunit în număr de vreo 30 la Budapesta. Constatările, cum scrie *Keleti Értesítő*, a stabilit necesitatea organizării unui consiliu național slovac, care se va compune din 8 membri și un președinte. S-a mai discutat și asupra adunării generale a clubului central al partidului național slovac. Clubul convocat în anul trecut o adunare generală în T. St. Martin, dar poliția a opri o. Vicapreședintele partidului, dl Matci Dula, anunță întrunirii, că clubul a convocat adunarea generală din anul curent pe 8 Iunie în același oraș; iar în caz când autoritățile ar opri eărășinearea adunării, ea va fi convocată la Viena. Slovaci din capitală au dat un banchet în onoarea fruntașilor lor și a membrilor echii din delegația austriacă.

Preparandie de fete în Lugoj. Ministrul de culte și instrucție publică a permis înființarea unei pedagogii gr.-cat. române de fete în Lugoj, care va fi impreunată cu internat și se va deschide la 1 Septembrie a. e. În anul acesta se va deschide numai cursul prim, iar în anii următori celelalte.

Messa da Requiem*. Concertul reuniunii române de muzică din Sibiu anunțat pe Duminecă 7 Iunie n. se dă în sala dela Gesellschaftshaus și se începe la orele 8 seara. Se reprezintă, cum se știe, de nou *Requiemul*, de G. Verdi.

Averea Ungariei. Conform societăților facute de economistul Frideric Fellner, averea Ungariei face 41 miliarde de coroane. Valoarea proprietăților de pământ e sotită cu aproape 20 miliarde de coroane; minele de aur, cărbuni și sare 2 miliarde, eladrile 8 și jumătate miliarde, mijlocacele de comunicație 6, averile mobile 13 miliarde. Se schimbă datoria de stat de opt miliarde, ar rămâne averea curată a țării 41 miliarde de coroane, sau 1988 coroane de cap. — Este căteva date privitoare la alte țări: Averea Statelor Unite ale Americii de nord este 600 miliarde mărci, cu 6600 de cap; averea Germaniei 360 miliarde coroane, cu 5400 cor. de cap; în Anglia averea națională face 300 miliarde de coroane, cu 6800 cor. de cap; în Franță 280 miliarde cu 7100 cor. de cap; în Austria 84 de miliarde cu 2800 coroane de cap.

Teatrul de diletanți. Despre reprezentările teatrale, data din partea reuniunii sodalilor noștri Duminecă sare, scrie cu multă laudă ziarul din loc „S. D. Telegpost“, scotind la iveală mai ales prestațiile excelente ale lui D. Axente și a eșapețului său băiat Cornel, care a pus publicul în uimire cu curajul și cu talentul său declamatoric. Și despre ceilalți diletanți se face amintire cu laudă.

Pentru orientare. Se aduce la cunoștința participanților la congresul „Uniunii femeilor române din Ungaria“, că în cîrările se fac exclusiv la hotel. Prețul camerelor e de K 3 — și K 4 — pentru o zi. Biroul „Reun. femeilor române din Sibiu“.

Hymen. Ișoara Mărioara Joandrea și dl Ioan Coman, sodal lăcașut, anunță căsătoria lor pe Duminecă în 7 Iunie r. a. c. la 4 ore d. s. în biserică gr.-or. rom. din Sibiu, suburbiiu judeștean.

Caz de moarte. Din Stuttgart se anunță, că în comuna Oberndorf a înecat din viață în etate de 75 ani inginerul Dr. Petru Mauer, care împreună cu un frate al său a inventat arma model numită după numele lor și introdusă în mai multe armate.

Congres de medici. Al cincilea congres al medicilor și fizicianilor cehi s-a deschis la Praga. Asistă participanți din Rusia, Sarbia, Bulgaria și America, precum și din Croația. Congresul a adresat o telegramă omagiașă Maiestății sale monahului nostru.

Ofițeri ruși în Fiume. Trei ofițeri ruși au trecut Sâmbăta prin Fiume în drumul lor spre Cattaro. Ofițerii duceau sabia de onoare dăruită de țar regelui Nichita, care a înplinit 25 de ani, decand este proprietarul unui regiment rusesc.

O'ale esperanțășilor. La Rusia le au apusenilor s-au întrunit la Lipsia esperanțășii germani în al nouălea congres. Tot atunci s'a deschis și pavilionul esperanto al expoziției de artă internaționale din orașul amintit. Este primul caz, când limba internațională esperanto își are pavilionul separat alătura pavilioanelor naționale. Au fost de față la congres peste 400 de reprezentanți din Germania și străinătate.

Temniță pe viață. Servitoarea Kobori Roza și amantul ei Nick Gustav, care cu premeditare au omorât și ișifit în capitala țării pe Emilia Turcsanyi, au fost judecați la robie pe viață din partea judecătoriei de juru din Budapesta.

Noul aeroplano Vlaicu. Ziua din capitală română scriu, că aeroplano Vlaicu Nr. 3 este terminat și în curând va străbate văzduhul. Aparatul fusese comandat de ministru de răsboi pe timpul când Vlaicu trăea; are un loc pentru pasageri și motor Gnom de 80 H. P.

Invenție senzatională. Profesorul englez Amelw a facut într-o din salele palatului Westminster un interesant comunicat despre aparatul, cu al cărui ajutor se poate vedea la mari depărtări. Aparatul este aplicat la telefon și prin mijlocirea electricității se poate vedea persoana cu care vorbim, fie ori și cât de departă. Într-o viitoare prelegeție profesorul Amelw va arăta în mod practic funcționarea aparatului său.

La fondul Dr. P. Span potru ajutorarea copiilor de Moți, aplicați la meseri, au mai dăruit: Dr. Ioan Dobre, protopositer (Deva), 1 cor.; Cornel Greblea, învățăcel lăcașut, Ioan Oțou, Aurel Popovici, profesori zeinari, Miron Noagă, inginer (Budapesta), căre 20 bani; Ioan Buzdug, absolvent în teologie (Borgo-Josen), Victor Păcală, Arcanu Orșan, profesori seminarii, căre 40 bani; Dr. E. R. 1 cor.; Dr. Vasile Stan, profesor seminarii, 50 bani; Alexandru Costeiu Popa, acar la C. F. R. (Răvădului), 25 bani; Ioachim Munteanu, protopresbiter (Agoita); 1 cor. și Enea Hocman, funcționar la „Albina“, 2 cor. Starea fondului ecr. 1641-62. Pentru prinos aduce calde mulțumite, în numele „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“: Victor Tordășianu, președinte.

La Reuniunea română agricolă s-a băsărit pe primii următori memori ordinari cu taxa de 4 cor. anual și anume: Nicolae Bogdan, inv. Zileu Cosma, tutor orf., Ion Filip, cantor. Iosif Natanail, colector, Nic. Oarăiu, v.-not., Nicola Rocin, casar. com. și Simion Steva, primar toti din Nucet; Ioan Filip, inv. (Ida-mare) Petru Nic. Rocin, inv. (Vecerd), Ioan Berghezan, Traian Berghzan, Nicolae Chiera, economi Nicolae Fara, parch., Nic. Fulea, epitet, Ion Luca, pantofar, Romulus Licea, econ., Ion Metea, epitet, Moise Metea, econ., Ion Siciu, Nr. 79, econ., Ion Tănase, cojocar, Ion Tănase Nr. 324, colector, Nic. Tănase, măcelar, Ilie Troianca, Nr. 120, econ., toti din Ludoșul mare; Vasile Cloșea, vice-notar în Apoldul-inferior, Dr. Ioan Muțiu, avocat și Nicolae Iancu, conferențiarul cooperativ al „Asociației“, ambii din Sibiu, Victor Lazăr, fost învățător, acum funcț. la Academia Română, Ioan Velicia, preot gr.-cat. (Sura-mică).

Scăldatoarea Regimentului 31 se deschide în 15 Iunie a. c. Este îngrijit de băi de aer, soare și de nisip. Cu ocazia unei deschideri va concerta muzica Regimentului, pentru distragerea publicului, între 10—12 a. m. Deasemenea și în decursul sezonului va concerta muzica în fiecare săptămână, ceea ce se va aduce la cunoștință publică separat.

Producția teatrală împreună cu joc aranjarea tinerimea română din Sibiu în 26 Mai st. v. (a doua zi de Rusalii) în sala școalei confesionale gr.-or. române. Venitul curat se va intrebuința în folosul școalei. Începutul la orele 8 seara.

Bioscopul Apollo, de pe piata Hermani, va reprezenta Sâmbăta și Duminecă în 6 și 7 Iunie n. 1914. În total pe trei, roman cinematografic în 6 capitulo. Cel mai bun film al acestui sezon. Afară de aceasta: Ingerul și familie, umoristic. Fără onore, tragedie unui fumător de cipru în 3 acte, sensaționala cea mai nouă a societății de film „Nordisk“.

Concert și teatru în Sibiu.

Luni, 8 Iunie n. 1914, Reuniunea femeilor Române din Sibiu va da în sala dela Gesellschaftshaus un concert cu binevoitorul concurs al D-nei Lucia Cosma, soprano lirică, Mărioara Moga, recitații, și al Dlor Ionel Crișan, bariton și Gustav Koransky, piano.

PROGRAMUL:

I. 1. G. Dima: a) La un loc cumplit să băte, b) Prea marșa-mi ferire, c) Când te voi uită, d) Ionel Crișan; 2. Delibes: Aria clopoțelor din opera „L-kmē“, d) Lucia Cosma; 3. G. Verdi: Aria mare din „Un ballo in maschera“, dl Ionel Crișan; 4. D-na Mărioara Moga: Recitații; 5. +) P. Tost: Ave Maria, b) E. Grieg: Cântecul Sølvejgei, c) Deli' Acq'n: Chanson provençale, d-na Lucia Cosma; II. 6. a) P. Tost: R donami la calme, b) A. Rotoli: Mă bandiera, dl Ionel Crișan; 7. A. Thomas: Aria nebuniei din op. „Hamlet“, d-na Lucia Cosma; 8. Mărioara Moga: Recitații; 9. a) G. Dima: Somnoroase păsărele, b) I. N. Otescu: Foi de toamnă, c) T. Brediceanu: Pe sub flori mă legăne, d) I. Borgovan: Toare puieș, d-na Lucia Cosma; 10. A. Thomas: Duo din opera „Hamlet“, d-na Lucia Cosma și dl Ionel Crișan.

Pretul locurilor: Stal, Loc I. K 3.—, Loc II. K 2—, Loc III. K 1—, Loc de stat 50 fl. Legea K 10—. Bilete de intrare se vând la Librăria arhidicezană și seara la casă. Începutul la 8 ore seara.

Martă, 9 Iunie n. 1914 se va reprezenta în sala teatrului orașenesc *Un faliment*, peșă în 4 acte și un tablou de Björnsterne Björnson, traducere de I. B. Hérat.

Prețul locurilor:

Locu parter, 3 persoane	K 6—
Locu parter, 4 persoane	10—
Locu parter, 5 persoane	12—
Locu rangul I, 4 persoane	12—
Locu rangul I, 3 persoane	8—
Locu pentru onoratori	15—
Locu rangul II, 3 persoane	6—
Locu rangul II, 4 persoane	8—
Locu rangul II, 5 persoane	10—
Un loc în balcon r. I.	3—
Loc în balcon r. II. III.	2.50
Loc în balcon r. IV. și V.	2—
Cercle, 4 r. dela început	3—
Stal, dela rândul al 5-lea	2—
Partere numerizat	1.50
Loc de stat, în partere	—80
Loc de stat, în partere militară și studenți	—60
Galerie numerizat, r. I.	1—
Galerie numerizat, r. II. până la cel din urmă	—70
Galerie, loc de stat	—50

Bilete de intrare se vând la Librăria arhidicezană. Venitul curat e destinat pentru scopuri culturale. Cassa deschisă la 6 ore. Începutul la 8 ore seara.

Cărți și reviste.

Noua lege pentru alegerea deputaților. Învățători și indemnui pentru sătenii noștri. Biblioteca partidului național român. Tipografia „Concordia“ în Arad, 1914. Prețul 20 fileri.

Noi, organul studențimii române, revistă ilustrată, nrul din Mai 1914 cuprinde: National smul italic și dl Federzoni, de M. R. Sirianu. Marșul studențimii, poezie de S. G. Mircea. Interpretarea tragediilor clasice, de E. Popovici. Către studențimii poezie de Constantin Cucu. Sentinetele lui Bhartrihari, de Dr. I. U. Iarnik. Scrisori din Paris. Ce să facem peste vară, de A. Oprisa. Jyzelle, dramă de Maeterlinck. La sate, băieți! de N. Cristea. Cronică. Bibliografie. — Redacția și administrația: Cluj, str. Ferenc Iozsef 58.

Legea nouă despre alegerea deputaților. Indrumări pentru poporul român. Din publicațile partidului național. Tipografia „Concordia“ în Arad. Prețul 50 fileri.

Candela, foaia bisericăescă din Cernăuți, a apărut nr. 5 din 1914 și cuprinde: Levitic, de Dr. V. Tarnavský. Natanaile Natan Dreceanul, de D. Dan. Materialism ca sistem filosofic, de Dr. St. Saghier. Tratatul sf. Atanasie, de Dr. I. Puiul. Epistola către Romani, de Dr. V. Gheorghiu. Text rusească. Cronică.

Problema agrară în România. Sub titlul „Runiens Agrarverhältnisse“, de Dr. M. Serban de Cernăuți, a apărut la Berlin în editura librăriei Paul Parcy un important volum, care cuprinde cercetări economice și social-politice privitoare la România. Îmbunătățirea sortii țărănuilui a preocupat cercurile românești atât înainte, cât și mai ales după revoltele de la 1907, dar fără ca problema agrară în regatul român să fie deslegată. Volumul lui Serban este o lucrare științifică și practică, izvorată din considerarea tuturor raporturilor economice, sociale și culturale ale țării. De aceea credem că va putea aduce reale servicii celor care vor fi prezentati la Cernăuți.

Poșta ultimă.

Adunare poporala în Illeanda-mare.

Pe 8 Iunie n. a doua zi de Rusalii, e convocată o adunare poporala română în Illeanda-mare, cu următoarea ordine de zi: Constituirea adunării. Darea de seamă a domnului deputat Dr. Teodor Mihali. Discuția situației politice. Eventuale propuneri.

Din public.*)

Mulțumită publică.

Cu ocazia unei ședințe publice a societății de lectură, „Andrei Saguna“ a elevilor din secția de pedagogie, întinută în 11/24 Mai r. c. din prilejul aniversării de 25 ani de la moarte a lui Mihail Eminescu, au binevoită a contribui în favorul societății următorii:

P. C. Sa Augustin Hamseas, arhimandrit 6 cor; P. C. S. Dr. Eusebiu R. Rosea, dir. sem. 5 cor; Școala civilă de fete 6 cor.

Căte 4 cor: Andrei Bârseanu, prez. Asociației, Nicolae Ivan, asesor cons., Dr. Vasile Stan prof. sem. și Dr. Ilie Iancu, medic.

Căte 3 cor: V. Dooc, prot. penez, Dr. L. Crăciunescu, Victor Păcală, prof. sem. Dr. Pavel Rosea, prof. sem. Ioan Otoiu, prof. sem., N. Comanescu, funcț. la inst. de credit și econ. „Albina“, V. Negrescu, funcț. la inst. de credit și econ. „Lumina“.

Ascaniu Crișan, prof. sem., 2 cor. 10 fl.

Concurs.

Pentru intregirea postului I. de învățător la școală noastră confesională gr.-or. română din **Aciliu** (tractul Săliște), devenit vacant prin moartea fiv. Traian Oprea, conform ordinului Preaveneratului Consistor din 6 Martie a. c. Nr. 2697 școl. se deschide concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt:

1. Dela biserică 1000 cor. plătibile în rate lunare anticipate; restul la minimul legal precum și gradațiile se vor cere dela stat pe baza documentelor celui ales.

2. Cvartir în natură, eventual 100 cor. relut de quartier. (477) 1-3

3. $\frac{1}{4}$ jucăr grădină eventual 20 cor. relut de gradină.

4. Pentru conducerea școlii de repetiție economice și a grădinii de pomi 100 cor.

Pe lângă datorințele impuse prin lege și regulamentele în vigoare, învățătorul ales va fi dator fără altă remuneratie:

1. Să instruieze corul de copii, să cânte cu ei răspunsurile liturgice în Dumineci și sărbători și să aranjeze producțuni scolare.

2. Să instruieze corul aduților și să aranjeze producțuni.

3. Să conducă școală de repetiție economică și grădină de pomi.

Cereriile de concurs întregite conform legii, regulamentelor în vigoare și condițiilor de mai sus să se așteară oficiului protopopesc al Săliștei în terminul deschis.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare înainte de alegere spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

A ciliu, din ședința comitetului parohial înținută la 30 Aprilie 1914.

Antonie German, președinte. **Emilian Stica,** notar.

Văzut: **Dr. Ioan Lupas,** protopop.

Nr. 78/1914 (476) 2-2

Edict de licitație minuenda.

Comitetul parohial al comunei bisericești gr. or. rom. din **Borgobistrița** (Borgobeszterce), în comitatul Beszterce-Naszó, pentru clădirea unei nouă biserici prin aceasta publică edict de licitație minuenda, și anume:

Pe baza planului și a preliminarului de spese aprobat de Prea Ven. Consistor arhieeczan din Sibiu sub Nr. 11,832/E., ex. 1913 apoi pe bazi condițiunilor speciale de licitație, cari toate se pot vedea la oficiul protopresb. gr.-or. din Bistrița, strada Ungureasă Nr. 13, se vor da în întreprindere unui singur întreprinzător toate lucrările de construcție: lucrări de terasament, de zidărie, beton, petrerie, dulgherie, de sticlărie și ornamente etc. pe baza prețurilor de unitate arătate în preliminar. Prețul de strângere a acestor lucrări este preliminat cu 80 000 cor.

Reflectanții la această întreprindere își vor înainta ofertele în scris și în hîse la oficiul parohial gr. or. din Borgobistrița până în 5 Iulie n. (22 Iunie v.) 1914 la 12 ore a. m., când se va ține și licitația în sala școalei confesionale și pe lângă un vadu provizor de 5% vor avea să dovedească prin documente legale că au evaluația recerută într-un clădiri publice de rang superior.

Comitetul își rezervă dreptul de a da aceste lucrări în întreprindere aceluia dintre mulți oferienți, în care va avea mai multă încredere cu adăosul, că ofiind comuna bisericească orice fel de material de clădire și afându-se acela corespunzător întreprinzătorul este obligat să-l prime în prețul arătat în preliminar.

Pentru căștigarea de informații și pentru participare la licitație spese nu se licvidează.

Borgobistrița la 13/26 Maiu 1914

Pentru comitetul parohial:

Aurel Monda m. p., **Ioan Ianca** m. p., președinte. **notar.**

Văzut: **Greg. Pletosu,** protopop.

Mobile de vânzare

în stare foarte bună.

Sibiu, Cibingasse Nr. 2/a.
(474) 2-3

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Masa ieftină

Gătirea mâncărilor de dulce și de post.

Rețete de bucate simple și bune

de Zotti Hodos.

Prețul cor. 120 + 10 fil. porto.

Orfanii Neamului

Roman naționalist

de N. Rădulescu-Niger.

Prețul: 4 cor. + 20 fil. porto.

AVIZ.

In Mihăileni (România) este o moară mare de foc de vândut, eventual de schimbă pentru pădure sau pământ. Intrebări:

Ziemiecka,
(475) 2-3 Sinauții de-jos. (Bucovina).

Contabilitate după

și caligrafie în 6 săptămâni se poate învăța perfect. Succes garantat. Scrisori de mulțumită și recunoștință stau la dispoziție unea ori și cui Sibiu, strada Fingerling Nr. 1.

(472) 5-15

In preajma examenelor!

Dela Librăria arhidicezană, Sibiu, se pot procura următoarele:

Propise pentru caligrafie, dictanlo și germană, o sută bucăți . . . cor. 1-20
Penițe aluminium, 144 bucăți cor. 2-40 și " 1-50
ordinare 144 bucăți " 8-80

Cerneala „Autbraeu” 1 litru 2-20 | Condeie ordinare 12 bucăți — 12
" " 1/2 " 1-10 | " 12 " — 20
" " 1/4 " — 70 | solde 12 " — 42
" " " " " 12 " — 64

Cărți potrivite ca premii pentru școlari la examene.

Catalogage la cerere se trimit gratis și franco.

MERSUL TRENUILOR.

Budapest-Brașov, via Cluj.

T. P.	T. Ac.						
512	506	514	502				
8-20	—	6-15	—				
—	2-25	—	9-35				
8-34	10-32	7-13	5-47				
10-57	1-01	10-57	7-43				
1-57	5-02	3-21	9-49				
7-53	12-45	8-56	1-46				

Budapest-Brașov, via Arad.

T. Ac.	T. P.	T. P.	T. Ac.	T. P.	T. Ac.	T. P.	T. Ac.
602	608	612	604	610			
7-03	7-50	1-35	2-10	9-30			
12-32	3-31	9-03	6-59	5-57			
12-47	4-06	11-15	7-09	6-30			
4-21	9-56	6-0	10-54	11-53			
4-56	10-42	7-17	11-25	12-40			
8-46	3-53	11-39	6-40	4-29			
5-53	11-35	8-03	12-00	1-32			
5-55	12-34	8-45 *	12-20	1-43			
6-55	1-57	9-49	1-22	3-21			
7-12	2-33	10-03	1-40	3-19			
7-55	3-35	10-45	2-24	4-54			
9-10	5-31	12-94	3-43	6-52			
10-43	7-53	1-46	5-16	8-56			

* Tren accelerat 502.

Copșa-mică—Sibiu.

T. P.	T. M.						
8402	8464	8404	8112	8406	I-III		
I-III	I-III	I-III	I-III	I-III	I-III		
2-24	5-22	10-01	4-02	7-26	Km.		
—	5-29	—	4-09	—	3		
2-36	5-39	10-13	4-18	7-38	7		
2-46	5-50	10-23	4-29	7-48	12		
2-50	5-56	10-27	4-34	7-53	14		
2-57	6-05	10-34	4-42	8-00	17		
3-12	6-22	10-49	4-58	8-15	25		
3-29	6-41	11-06	5-16	8-32	34		
3-35	6-49	11-12	5-24	8-38	35		
3-39	6-55	11-16	5-29	8-42	37		
3-49	7-06	11-25	5-40	8-52	44		
3-53	7-12	11-29	5-45	8-56	45		

Prima turnătorie de fier sibiană, mare fabrică de mașini agricole și industriale, lateier de mori și mare prăvălie de fier

Sibiu-Nagyszeben,

Târgul fânnui

=Nr. 1=

tâmplari, dulgheri etc., cu prețurile cele mai moderate și condițiuni foarte avantajoase.

Cine are lipsă de ceva din aceste specificate obiecte, să nu cumpere dintr'alt loc până nu se va informa în prima linie la marele fabricant Wagner, și să despre calitatea acelui obiect, că și despre prețuri și condițiuni.

Acesta e cel mai bun izvor de procurat marfă de primul rang și fa comparație foarte ieftin.

Nu Vă lăsați seduși de agenți, mergeți sau scrieți în persoană la sus numita firmă.

(410) 14-52

Catalogage se trimit gratis și franco.

Sam. Wagner,

Atențiuine!

Doritorii de-ași procura nori, cilindre pentru assortat făină, pietrii de mori de orice calitate, tot soiul de mașini și unele agricole, mașini de lână, piuă, pentru abale (peștav), tot soiul de motoare dela cel mai mic și păță la cel mai mare, cu un cuvâ